

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Ирина Петкова Казанджиева-Йорданова
член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност ”ПРОФЕСОР”,
утвърдено с решение на НС прот. № 3 от 20.03.2019 г., и със
заповед на Директора № 79 от 25.03.2019 г.,
обявен от Института за икономически изследвания при БАН
в ДВ, бр. 8 от 25.01.2019 г.

Кандидат: доц. д-р Даниела Николова Бобева-Филипова

I. Обща оценка на кандидата за неговата научноизследователска дейност.

Биографичната справка за кандидата показва, че тя има сериозен научен и практически опит в сферата на международната икономика. През 1986 г. Даниела Бобева защитава докторска степен по икономика към Българската академия на науките, а през м. май, 2013 г. тя става доцент към секция „Международни икономика” на БАН. От 1982 до 1991 г. доц. Бобева е научен сътрудник в Института за социални и синдикални изследвания. Тя е дългогодишен преподавател по международни отношения във ВУЗФ и Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”, а аз самата имам наблюдения върху преподавателската ѝ работа по дисциплината „Европейски пазар на финансовите услуги”, която тя води пред студентите от магистърската програма по „Банково дело и международни финанси” в УНСС, на която съм ръководител. Студентите споделят, че дисциплината се ползва с изключително висок интерес заради актуалността на лекциите и практическата им насоченост.

Трябва да отбележа и сериозният практически опит, който доц. Бобева има също в областта на международните финанси. В продължение на повече от 10 г. доц. Бобева е била директор на дирекция „Международни отношения” в БНБ – през 1997-1998 г. и от 2003 г. до 2013 г., в период, през който централната ни банка активно се подготвяше за членство в ЕС. Доц. Бобева е била и вицепрезидент на ЧБТР и председател на Агенцията за чуждестранни инвестиции. Заемала е позиции на високо ниво в изпълнителната власт – министър на търговията и външноикономическото развитие в служебното правителство през 1997 г. и вицепремиер по икономическото развитие през 2013-2014 г., съветник в Министерски съвет през 1994-1995 г.

След конкурса за доцентура през 2013 г. изследванията на доц. Бобева са насочени в три направления – глобална и регионална икономика, европейска икономика и членство в ЕС и икономически и финансови измерения на международната миграция. Тези изследвания намират израз в публикувана монография, множество статии на български, английски и руски език и участия в национални и международни проекти. Публикациите на кандидата се ползват и с широка популярност в научните среди, като доказателство за това са множеството цитирания в различни научни изследвания – най-вече публикациите по темата за миграцията и конвергенцията.

II. Количествена оценка на съответствието с минималните наукометрични национални изисквания и изискванията на Правилника на ИИИ при БАН.

Имайки предвид представената картата от кандидата с количествени критерии за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор”, трябва да се отбележи, че тя участва в конкурса със следните публикации, които са в три основни направления – глобална и регионална икономика, европейска икономика и членство на България в ЕС, европейски и финансови измерения на международната миграция.:

- един самостоятелен монографичен труд, озаглавен „*Ролята на международните финансови институции за развитието на частния сектор в България*”, издаден от академично издателство „Проф. Марин Дринов”, 2018 г. в обем от 139 страници. Монографията фигурира в Националния регистър на издадените книги в България. Монографията е придружена от една рецензия;

- участие в съавторство в монография, различна от хабилитационния труд „Лични финанси. Въведение.”. Тази книга, обаче, има по-скоро характеристики на учебник и би било по-подходящо да се определи като такава. Съавторството е посочено в книгата, като е указано кой от двамата автори за написването на коя глава отговора. От тази справка се вижда, че доц. Бобева е основен съавтор;

- 2 публикации в научни издания, индексирани в Scopus и Web of Science – една през 2013 г. в бр. 2 на Journal of Central Banking, Central Bank of Montenegro, индексирано в Scopus и една в бр. 3 на сп. Economic Alternatives на УНСС, индексирано в Web Science съгласно Списък на съвременни български научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, публикуван от НАЦИД;

- 8 Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране на български, английски и руски език. Тези публикации са в Годишника на УНСС за 2017 г., списание на БАН, сборник с доклади от международна научна конференция „Инвестиции в бъдещето – 2015“, в серията „Икономически изследвания“ на сп. „Научный результат“ през 2016 г., в издание на Виетнамската академия на науките A Social Science Review през 2016 г., в издателства на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и Висшето училище по мениджмънт през 2015 г. и 2016 г. Посочените от кандидата публикации са включени в издания, които фигурират в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране, който се поддържа от Министерство на образованието и науката чрез Националния център за информация и документация /НАЦИД/. Изданието „Научный результат“ е индексирано в WorldCat, REPEC, а изданието A Social Science Review на Виетнамската академия на науките – в WorldCat, EconBiz. Две от публикациите са в съавторство, за което са представени разделителни протоколи.

- 2 Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране – една публикация на английски език в брой 10 на Scholedge International Journal of Business Policy and Governance през 2016 г. /индексирано в Ebsco, WorldCat/ и една публикация в бр. 1 на сп. Икономическа мисъл през 2017 г. /включено е в националния референтен списък на НАЦИД/. И двете студии са в съавторство, като са представени съответните разделителни протоколи.

- 11 участия в публикувани глави от колективни монографии – две глави в два доклада на Корейския институт за развитие през 2016 г., една глава в издание на Donau-Universität *Migration und Globalisierung in Zeiten des Umbruchs*, както и в множество публикации на БАН, като всички те фигурират в Националния регистър на издаваните книги в България. Четири от публикациите са в съавторство, като за тях също е представен разделителен протокол.

Кандидатът е посочил участие в 7 национални научни проекти, в 2 международни научни проекти, както и ръководство на 3 национални научни проекти и на 3 международни научни проекти. Изследователският фокус на участията в национални научни проекти е върху кредитната активност, демографските и миграционни промени в ЕС и в България, интеграционните процеси в ЕС, очакванията за икономическото развитие на България, ролята на международните финансови институции за развитието на частния сектор в България, както и някои по-конкретни секторни изследвания. Тематиката на международните проекти е насочена към развитието на капиталовия пазар, насърчаване на предприемачеството, подобряване управлението на държавните предприятия. Реализираните международни проекти са съвместно с Корейския институт за развитие, Румънската академия на науките, по програма Еразъм +, с Дунавския университет в Австрия.

Кандидатът е посочил 17 цитирания в научни издания в реферирани и индексирани световно известни бази данни – Scopus, Web of Science, GEOBASE, Social Sciences Citation Index, Ebsco, EconLit и други. Посочени са и 45 цитирания в нереперирани издания с научно рецензиране. От тях обаче установявам посочване на 7 в справката с цитати в доцентурата, което води до намаляване на броя на точките в тази категория с 35 и съответно броят от точки в тази категория става 190. Посочени са 24 цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране, като тук също установявам посочване на 1 цитат, който фигурира в справката с цитати от конкурса за доцентура на кандидата, което намалява броят от точки на точки в тази категория на 300. Независимо от установените повторения на цитати и намаляване на броя точки, кандидатът има значително над изискуемия минимум точки за цитирания в научни публикации – съответно 10 и 5 точки.

III. Оценка на резултатите и научния принос на кандидата.

Представеният монографичен труд от доц. Бобева на тема „Ролята на международните финансови институции за развитието на частния сектор в България” е оригинално изследване, отличаващо се с цялостност и комплексност. Такова проучване за ролята на МФИ в България към момента не е правено. В това изследване са изведени количествени и качествени показатели за измерване въздействието от участието на държавата в МФИ, идентифицирани са и основните пречки за дейността на МФИ в България. Във финала на монография са синтезирани препоръки към МФИ и препоръки към публичните институции, отговарящи за държавното участие в МФИ.

В публикациите на кандидата прави впечатление тематиката, по която тя работи – азиатските икономики, по-специално – корейската, и регионът на Субсахарска Африка – икономическите възможности на последния не са особено проучени в изследвания в България.

В две от публикациите на авторката е обоснована необходимостта от нова парадигма за конвергенцията, базирана на цялостно изследване на конвергенцията в еврозоната, като се развива тезата, че съществуващата правна рамка за конвергенция е неефективна.

Прави впечатление популярността на статията, свързана с анализ на процедурите за макроикономически дисбаланси и тяхната приложимост за страните-кандидатки, публикувана в Journal of Central Banking Theory and Practice. Тази статия има множество цитирания в публикации на различни езици – английски, испански, немски.

По темата за миграцията в статията “Migrant Remittances and Macroeconomic Developments in the Source Countries, публикувана в сборник с доклади на Дунавския

университет в Кремс, Австрия е разработен и тестван иконометричен модел за оценка на зависимостта между паричните преводи от мигранти и основни макроикономически фактори като икономически растеж, безработица, инфлация и работна заплата с панелни данни за 7 страни за периода 1999-2016 г. и е предложена нова концепция за ролята на приемащата страна.

Кандидатът е основен автор на издадения в началото на 2018 г. първи български учебник по лични финанси, предназначен за студенти. В учебника на достъпен език са обяснени теми като подготовката и управлението на личния бюджет, формирането и управлението на спестяванията, ефективното управление на най-масовите банкови продукти – потребителски кредити, ипотечни кредити и платежни сметки, като освен тези въпроси са засегнати и теми за студентските кредити, пенсионното осигуряване и животозастраховането. Този учебник е солидна основна за инициране на курс по лични финанси в различни университети, като кандидатът набира сериозен опит и в тази сфера.

IV. Оценка на оригиналността на представените трудове и на достоверността на представените научни данни.

При направения преглед на научните публикации за участие в конкурса за заемане на академична длъжност „професор” от доц. Бобева не съм установила плагиатство по ред, установен в Закона и в Правилника на ИИИ при БАН.

V. Критични бележки и препоръки

Имайки предвид представените изследвания за участие в конкурса за „професор” от доц. Даниела Бобева, бих си позволила да направя следните препоръки към кандидата:

Кандидатът е представил само две публикации в научни издания, индексирани в световно известни бази данни с научна информация – Scopus и Web of Science, каквито са минималните изисквания за участие в конкурс за професор и същевременно множество публикации в нереферирани научни издания. Бих препоръчала кандидатът да прави повече публикации в индексирани научни списания, особено като се има предвид интересът, който се наблюдава към тях /по-горе съм посочила множеството цитирания на статия на кандидата, публикувана в Journal of Central Banking Theory and Practice/.

Книгата „Лични финанси. Въведение.” действително е новаторска и изключително интересна, с множество практически примери, представени по достъпен и лесен за разбиране начин, което я прави доста популярна дори и сред по-широката публика. Книгата е посочена като монография, която не е представена като основен хабилитационен труд. Книгата, според мен, има по-скоро структурата на учебник – структуриран в 9 глави по ключови теми в сферата на личните финанси и практически примери и би следвало да се класифицира по друг начин, а не като монография. Дори обаче тази книга да не се счита за монография, различна от основния хабилитационен труд, кандидатът надвишава минималните количествени критерии, необходими за участие в конкурса – точките, формирани от публикации на кандидата в различните категории по количествени критерии са значително над минимално изискуемия брой точки.

VI. Заключение.

Посоченото в становището по-горе ми дава основания да изразя положителна оценка към кандидата и да заявя подкрепата си за даване на положителен вот за присъждане на академична длъжност „професор” на доц. д-р Даниела Николова Бобева – Филипова по обявен конкурс в професионално направление 3.8. Икономика по „Световно стопанство и МИО” в института за икономически изследвания при БАН.

Дата: 31.05.2019 г.

Член на журито:.....
/доц. д-р Ирина Казанджиева/